

HỎI ĐÁP VỀ THỦ TỤC XUẤT NHẬP KHẨU VỚI NAM PHI

Mục lục

1. Một số quy định và những lưu ý cần biết khi xuất nhập khẩu hàng hóa sang Nam Phi?	2
a. Giấy phép nhập khẩu.....	2
b. Giấy chứng nhận xuất xứ	2
2. Hàng hóa muốn nhập khẩu vào Nam Phi có những hình thức nào và thủ tục hải quan với nhập khẩu như thế nào?	4
3. Các quy định về thủ tục thông quan nhập khẩu hàng hóa vào Nam Phi?	5
4. Một số thông tin cần biết và cách mở kho ngoại quan khi hàng hóa được nhập khẩu vào Nam Phi?	8
Mở kho ngoại quan	8
Địa điểm đăng ký mở kho ngoại quan	9
Những quy định của một kho ngoại quan	9
Quản lý kho ngoại quan	10

1. Xin cho hỏi một số quy định và những lưu ý cần biết khi xuất nhập khẩu hàng hóa sang Nam Phi?

Trả lời:

a. Giấy phép nhập khẩu

Một số hàng hóa muốn vào Nam Phi phải có giấy phép nhập khẩu, ví dụ như thiết bị đã qua sử dụng, hàng hóa tiêu dùng (thực phẩm, quần áo, hàng dệt, giày dép, sách báo,...), các sản phẩm giấy, gỗ các loại, nhiên liệu cho xe ô tô và hàng không, các sản phẩm hóa dầu, các sản phẩm công nghiệp khác và các loại nguyên vật liệu nhập khẩu như là các thiết bị vật tư để sản xuất xe ô tô.

b. Giấy chứng nhận xuất xứ

Giấy chứng nhận xuất xứ (C/O) hay ở Nam Phi gọi là D/O (Declaration of Origin) được lập theo mẫu Form DA-59, xác nhận nước xuất xứ của hàng hóa là bắt buộc phải có để có thể vận chuyển một số hàng hóa nhập khẩu vào Nam Phi như: các loại hàng phục vụ bàn ăn làm bằng thép không gỉ (stainless steel tableware), các loại đồ dùng nhà bếp, các đồ gia dụng, các loại cốc chén, bình đựng có đường kính không vượt quá 70mm; sắt và thép chưa mạ, bộ phận lọc khí ô tô xe máy, bộ phận lọc xăng, dầu ô tô xe máy, thiết bị thu sóng radio, điện thoại, thiết bị thu phát sóng radio. Hải quan Nam Phi sẽ thông báo cho nhà nhập khẩu biết có cần phải làm Form DA-59 hay không và nhà nhập khẩu sẽ báo cho nhà xuất khẩu biết. Một khi form này là cần thiết, nhà xuất khẩu hoặc nhà cung cấp hàng phải trình xuất ít nhất một bản gốc kèm theo với bản gốc hóa đơn hàng (Original Commercial Invoice). C/O không nhất thiết phải có xác nhận của Phòng Thương mại và Công nghiệp hoặc xác nhận của Hải quan.

Các chứng từ vận tải cần có khi chuyển hàng vào Nam Phi: Các giấy tờ, hóa đơn cơ bản cần có để vận chuyển hàng vào Nam Phi bao gồm:

- Bản gốc hóa đơn hàng (Commercial Invoice) ghi rõ giá hàng và lô hàng người nhập khẩu phải trả kèm với giá xuất cảng của hàng hóa và lô hàng (giá F.O.B và giá C.I.F).
- Vận đơn (Bill of Lading).
- Chứng thư bảo hiểm (Insurance Documents).

Phiếu đóng hàng (Packing List). Có thể nhà nhập khẩu còn yêu cầu thêm một số giấy tờ, chứng từ đặc trưng khác, ít nhất là 3 bản sao hóa đơn hàng phải được gửi trước cho người được ủy quyền nhận hàng trước khi hàng đến cảng nhập.

Ngoài ra, theo thông lệ của Nam Phi thì các doanh nghiệp xuất nhập khẩu thường thuê một đại lý giao nhận làm các thủ tục cần thiết. Mỗi đại lý vận tải có mã số hải quan của riêng mình, đồng thời người ta đã thiết lập nên một hệ thống liên lạc qua mạng giữa Hải quan Nam Phi và các công ty giao nhận. Điều này làm giảm thời gian làm thủ tục hải quan xuống còn tối đa 4 ngày làm việc kể từ ngày có đầy đủ chứng từ.

Khi thuê đại lý hãng tàu hoặc đại lý giao nhận thực hiện các thủ tục nhập khẩu hàng thì cần chú ý thỏa thuận rõ ràng về cước phí tàu biển/ máy bay, chi phí bốc dỡ hàng khỏi tàu/máy bay, chi phí làm thủ tục Hải quan, chi phí lưu kho lưu bãi tại kho hải quan và kho của đại lý, chi phí vận chuyển nội địa, chi phí bốc xếp hàng vào kho của mình. Nếu có được Tổng chi phí (Total all-in Charge) là tốt nhất.

Cần yêu cầu hãng giao nhận cung cấp Giấy dự kiến giao hàng để ràng buộc trách nhiệm của họ đối với lô hàng. Đã có trường hợp xảy ra với một số công ty Việt Nam khi sang Nam Phi không quy định rõ về chi phí vận chuyển và gặp phải tranh chấp không cần thiết. Hãng giao nhận luôn giữ hàng cho đến khi được thanh toán hết số tiền chi phí vận chuyển và đó là một lợi thế của họ. Do đó, càng thỏa thuận cụ thể bao nhiêu trước khi gửi hàng càng đỡ xảy ra khả năng tranh chấp về vận tải bấy nhiêu.

Hóa đơn Thương mại và Danh mục hàng phải được lập bằng tiếng Anh.

Các chi tiết về hàng hóa phải được mô tả đầy đủ. Tránh việc chỉ nêu tên và nhãn hiệu không thôi. Ví dụ, đối với máy móc thì phải ghi thêm một số chi tiết cơ bản về công suất, năm sản xuất,... trong từng danh mục một. Cần phải cung cấp giá FOB của lô

hàng đó bằng đô-la Mỹ trên Hóa đơn bán hàng (Commercial Invoice) và Danh mục hàng. Không ghi câu “ No commercial value” trong hai chứng từ trên.

Nếu hàng triển lãm thì cần phải ghi rõ câu sau: “ The invoiced goods are of...(Country)... origin and are intended for display purpose only at the exhibition site in...(Place)..., South Africa”. Trong mọi trường hợp đều phải ghi rõ xuất xứ hàng hóa để hải quan lưu trữ dữ liệu.

Đối với đồ gỗ, cần phải ghi rõ thông tin là dùng trên sàn hay để treo tường và chất liệu của sản phẩm.

Cung cấp đầy đủ số liệu cơ bản cho từng kiện hàng nếu trọng lượng và khối lượng không giống nhau. Hóa đơn bán hàng và Danh mục hàng phải được gửi đến đại lý vận tải biển ít nhất trước 7 ngày hàng tới cảng/sân bay để đảm bảo việc giao nhận được đúng thời điểm.

Lưu ý: cách tốt nhất đối với doanh nghiệp kinh doanh xuất nhập khẩu là thuê Đại lý để làm thủ tục hải quan và vận chuyển hàng hóa tới kho được yêu cầu.

2. Hàng hóa muốn nhập khẩu vào Nam Phi có những hình thức nào và thủ tục hải quan với nhập khẩu như thế nào?

Trả lời: Hàng hóa nhập khẩu vào Nam Phi có thể được đăng ký theo những dạng như sau:

- Nhập khẩu vào SACU (Liên minh Thuế quan Miền Nam châu Phi- Southern African Customs) đối với những mặt hàng dùng trong gia đình (nộp thuế/ hưởng ưu đãi/miễn thuế).
- Nhập khẩu để lưu kho (nợ thuế hoặc để tái xuất).
- Chuyển qua Nam Phi.
- Tạm nhập vào SACU để chế biến sau đó tái xuất.

Về thủ tục hải quan đối với hàng hóa nhập khẩu:

- Người nhập khẩu/đại lý cần phải kê khai vào mẫu kê khai hàng nhập khẩu (Bill of

Entry). Người nhập khẩu/đại lý chịu trách nhiệm kê khai đầy đủ, toàn bộ và cung cấp tất cả những giấy tờ liên quan thủ tục hải quan bao gồm: Thủ tục chấp nhận và kiểm tra hàng phù hợp với bản kê khai, hóa đơn, vận đơn, giấy chứng nhận xuất xứ, giấy phép nhập khẩu, kiểm tra hàng để áp thuế và VAT.

- Hải quan có thể yêu cầu các chứng từ khác và mẫu hàng.
- Hải quan sẽ giữ hàng lại để các Bộ ngành liên quan kiểm tra như Bộ Y tế, Nông nghiệp, Công Thương,...

3. Xin cho biết các quy định về thủ tục thông quan nhập khẩu hàng hóa vào Nam Phi?

Trả lời: Việc thông quan hàng hóa nhập khẩu thông thường diễn ra trong vòng 24 giờ đối với hàng vận tải đường không và từ 2-3 ngày đối với hàng vận tải đường biển, tùy thuộc vào cảng nhập cảnh. Tất cả chứng từ liên quan phải được nộp cho bộ phận “Customs and Excise”, trực thuộc Tổng Cục thuế Nam Phi (South African Revenue Service) tại cảng đến trước khi hàng hóa được thông quan. Hầu hết các loại hàng hóa nhập khẩu phải được khai báo trong tờ khai nhập cảnh “Bill of entry” (Form DA 500).

Các chứng từ, tài liệu bắt buộc cần phải xuất trình cho hải quan trong bộ hồ sơ nhập khẩu gồm:

- Tờ khai nhập cảnh hàng hóa: Bill of entry (Form DA 500).
- Bản kê tỷ giá ngoại tệ và tiền địa phương ZAR, giá trị lô hàng nhập khẩu tính theo tỷ giá đó: Customs Worksheet.
- Hóa đơn thương mại: Commercial Invoice.
- Giấy phép nhập khẩu, nếu có: Import Permit, áp dụng đối với hàng hóa thuộc diện quản lý nhập khẩu. Số giấy phép và ngày hết hạn của giấy phép phải được thể hiện trong Form DA 500.
- Giấy phép nhập khẩu đặc biệt: Special Import Certificates or Permits, áp dụng đối với hàng hóa thuộc diện cần kiểm tra (inspection) hoặc cần giấy phép đặc biệt của cơ quan hữu quan của Nam Phi.
- Chứng từ vận tải: transport document (“Bill of Lading (sea)”, “air waybill (air)”, “freight transit order (rail)”, “road “waybill”).

Nếu tất cả chứng từ xuất trình hợp lệ và đầy đủ, bộ chứng từ sẽ được hải quan (bộ phận Customs and Excise) đóng dấu, đồng thời với việc nhà nhập khẩu hoàn thành việc nộp thuế nhập khẩu (import duties), thuế tiêu thụ đặc biệt (excise duties (nếu có)), và thuế VAT, hàng hóa chính thức được thông quan.

- Chứng từ xuất xứ: Certificate of Origin (Form DA59), áp dụng đối với một số hàng hóa nhất định như hàng hóa đang bị điều tra chống phá giá hoặc hàng hóa thuộc diện ưu đãi nhập khẩu theo quy định của điều ước quốc tế.

Hàng hóa nhập khẩu vào Nam Phi từ các nước SACU và các nước như Botswana, Lesotho, Namibia and Swaziland không phải khai báo tờ khai nhập cảnh “Bill of Entry” và không phải nộp thuế nhập khẩu, chỉ phải nộp VAT.

Từ tháng 10 năm 2006, Tổng Cục thuế Nam Phi (SA Revenue Service) đưa vào áp dụng một bộ chứng từ quản lý thống nhất (a Single Administrative Document (SAD)) để tạo thuận lợi cho việc thông quan hàng hóa nhập khẩu, buôn bán qua biên giới và quá cảnh. Theo quy định, bộ chứng từ bắt buộc gồm:

- Một bản copy vận đơn có thể thương lượng (one negotiable copy Bill of Lading) và hai bản copy vận đơn không thể thương lượng (two non-negotiable copies of the Bill of Lading). Vận đơn có thể ghi “chuyển thẳng (straight)” hoặc “theo lệnh (to order)”.

- Chứng nhận xuất xứ Form DA59 (có thể download form DA59 tại <http://www.sars.gov.za/AllDocs/OpsDocs/SARSForms/DA%2059%20%20Declaration%20of%20Origin%20-%20External%20Form.pdf>) áp dụng trong trường hợp mức thuế áp dụng thấp hơn mức thuế thông thường đánh vào hàng hóa nhập khẩu, hoặc áp dụng đối với hàng hóa thuộc diện chịu thuế chống bán phá giá hoặc thuế đối kháng. Đây là form bắt buộc về hình thức format, nội dung, kích thước và không cần chứng nhận của Phòng Thương mại (Chamber of Commerce). Một bản DA59 đã ký phải được gửi kèm hóa đơn thương mại gốc.

- Bốn bản copy và một bản gốc của hóa đơn thương mại. Người bán hàng phải cung cấp trong hóa đơn thương mại các thông tin cần thiết để người nhập khẩu làm thủ tục thông quan và để cơ quan hải quan có thể xác định giá trị tính thuế. Hóa đơn sẽ không được chấp nhận nếu không có mô tả chi tiết tính chất, đặc điểm tự nhiên và quy

cách hàng hóa cùng với các đặc tính khác bắt buộc phải miêu tả để hải quan xác định thuế nhập khẩu và phục vụ thống kê.

- Một bản copy của chứng nhận bảo hiểm hàng hóa đối với hàng hóa vận chuyển đường biển
- Ba bản copy của Phiếu đóng gói (Packing List). Thông tin trong phiếu đóng gói phải nhất quán với thông tin trong các chứng từ khác.
- Giấy phép nhập khẩu được áp dụng đối với một số mặt hàng thuộc diện quản lý nhập khẩu. Người nhập khẩu phải có trong tay một giấy phép cho phép nhập khẩu trước ngày xếp hàng (shipment). Nếu không có giấy phép nhập khẩu sẽ phải nộp phạt. Giấy phép này không được chuyển nhượng và chỉ có người được cấp mới được sử dụng. Giấy này chỉ có hiệu lực trong thời hạn năm dương lịch mà giấy được cấp. Giấy phép nhập khẩu do Cục Quản lý Xuất nhập khẩu thuộc Ủy ban Quản lý Thương mại quốc tế, Bộ Công Thương Nam Phi cấp.

Địa chỉ cơ quan này như sau:

Director of Import and Export Control

Department of Trade and Industry

International Trade Administration Commission (ITAC)

Import Control

Private Bag X753, Pretoria, 0001

Tel: +27 (0)12 394 3590/1;

Fax: +27 (0)12 394 0517

Website: www.itac.org.za

Các giấy tờ cần thiết khác gồm: Form hoàn thuế “Rabate Permit 470.01” áp dụng đối với hàng nguyên liệu thô nhập để chế biến và tái xuất, chứng nhận đã gộp tất cả các khoản thuế liên quan.

Nhà nhập khẩu có thể làm thủ tục thông quan hàng hóa nhập khẩu trước khi hàng đến cảng của Nam Phi để khỏi phải mất thời gian chờ đợi. Thông thường, các công ty tại Nam Phi sử dụng dịch vụ thông quan của hãng vận tải “freight forwarder” để nhanh chóng và thuận tiện. Hãng vận tải có thể nộp hồ sơ xin cấp số đăng ký (registration numbers), tất cả các loại giấy phép (licenses), mã thuế (tariff headings), giúp phân loại hàng hóa (classifying goods), làm các thủ tục thông quan khác một cách

nhANH chóng và vận chuyển thẳng hàng hóa đến kho của nhà nhập khẩu sau khi hoàn tất các thủ tục.

4. Xin cho biết một số thông tin cần biết và cách mở kho ngoại quan khi hàng hóa được nhập khẩu vào Nam Phi?

Trả lời: Khi hàng tới Nam Phi, nếu các loại thuế liên quan tới nhập khẩu chưa được nộp, hàng sẽ chuyển vào kho ngoại quan. Mặc dù hải quan không sở hữu kho ngoại quan nhưng có toàn quyền quản lý kho ngoại quan. Chỉ hàng hóa có giấy tờ nộp thuế đầy đủ mới được ra khỏi kho ngoại quan. Hàng hóa có thể xuất khẩu từ kho ngoại quan. Riêng đối với những kho hàng phục vụ sản xuất, hải quan sẽ có chế độ kiểm tra thường xuyên.

Kho Nhà nước do hải quan quản lý, các hàng hóa nằm trong kho Nhà nước thuộc dạng: không thông quan, hàng cấm, hàng bị tịch thu hoặc không có chủ. Chủ hàng vẫn phải chịu trách nhiệm về chi phí lưu kho lưu bãi

Mở kho ngoại quan

Thành phần: Tất cả mọi thành phần kể cả cá nhân và doanh nghiệp nước ngoài đều có thể đăng ký mở kho ngoại quan tại Nam Phi.

Đơn đăng ký: Kho ngoại quan Nam Phi được phân thành nhiều loại, tùy theo yêu cầu, mục đích sử dụng khách hàng sẽ sử dụng đơn đăng ký phù hợp với mục đích mở kho ngoại quan. Tùy theo từng loại kho mà người đăng ký sử dụng mẫu (đơn đăng ký) khác nhau. Đơn đăng ký chung mở kho ngoại quan sử dụng mẫu: DA 185.

Tùy mục đích sử dụng cụ thể mà khách hàng có thể đăng ký thêm các đơn kèm theo sau đây:

- Kho ngoại quan sử dụng cho mục đích chứa hàng hóa (Licensing of a Customs & Excise Storage Warehouse) sử dụng mẫu DA 185.08.
- Kho ngoại quan sử dụng cho mục đích tái chế (Licensing of Customs & Excise Special Warehouse): sử dụng mẫu DA 185.09.

- Kho ngoại quan sử dụng cho mục đích sản xuất (Licensing of Customs & Excise Manufacturing Warehouse): sử dụng mẫu DA 185.06.
- Nếu là nhà nhập khẩu: sử dụng mẫu DA 185.01.
- Nếu là nhà xuất khẩu: Sử dụng mẫu DA 185.02.
- Hoàn thuế: Sử dụng mẫu DA 185.03.
- Sản xuất hàng xuất khẩu cho AGOA: Sử dụng mẫu DA 185.04.
- Đại lý làm thủ tục xuất nhập khẩu hàng hóa: Sử dụng mẫu DA 185.010.

Địa điểm đăng ký mở kho ngoại quan

Các cá nhân, các doanh nghiệp có thể đăng ký mở kho ngoại quan tại cơ quan quản lý kho ngoại của nhà nước là Cục Thuế quan Nam Phi (South African Revenue Service-SARS); website: www.sars.gov.za. Tuy nhiên, kho ngoại quan nằm ở tỉnh nào thì khách hàng sẽ tiến hành đăng ký tại hải quan của tỉnh đó.

Những quy định của một kho ngoại quan

Nam Phi không có quy định chính thức nào đặt ra đối với một kho ngoại quan. Kho ngoại quan có thể nằm ở bất cứ đâu trong địa phận Nam Phi. Người giám sát (Controller) sẽ trực tiếp tiến hành kiểm tra, thẩm định và ra quyết định có chấp nhận kho được khách hàng đề nghị sử dụng làm kho ngoại quan hay không. Nguyên tắc chung là kho phải đảm bảo an toàn hàng hóa, chống cháy, chống mất cắp,... Tuy nhiên, có một số quy định hướng dẫn như sau:

- Cổng chính của kho phải dẫn ra đường lớn. Cửa chính phải phù hợp với tiêu chuẩn của Nam Phi để hải quan có thể niêm phong.
- Tất cả các cửa trong kho đều có thể khóa được từ bên trong.
- Tường phải được xây bằng gạch, đá hoặc bê tông, mái phải được lợp bằng ngói, tôn,..
- Trong trường hợp kho ngoại quan và cửa hàng bán miễn thuế cùng nằm trong một mặt bằng thì phải có vách ngăn có chiều cao đến sát trần kho.

- Tất cả các cửa sổ, kể cả cửa sổ ở mái nhà (sky light) đều phải được lắp đặt thêm thanh sắt an ninh.
- Trong trường hợp sử dụng sân bãi làm kho ngoại quan để chứa các dạng hàng đóng trong thùng hoặc container,... hàng rào hoặc tường bao quanh phải cao tối thiểu 2 (hai) mét.
- Kho ngoại quan phải trang bị phòng cho các bộ hải quan làm việc, có bàn, ghế, điện thoại,...

Quản lý kho ngoại quan

Nam Phi quản lý kho ngoại quan thông qua các biện pháp kinh tế. Do số lượng kho ngoại quan quá nhiều nên Cục Thuế quan Nam Phi quy định phải có sự bảo lãnh về tài chính (Surety Bond). Cục Thuế quan sẽ tính trị giá hàng chứa trong kho trong 03 tháng để ước tính giá trị bảo lãnh. Việc bảo lãnh có thể do ngân hàng của khách hàng hoặc các công ty bảo hiểm đứng ra chịu trách nhiệm. Do đó, hải quan sẽ không kiểm soát từng lô hàng xuất nhập khẩu qua kho ngoại quan. Thay vào đó khách hàng sẽ phải tự kê khai. Cán bộ kiểm hóa sẽ kiểm tra định kỳ hoặc đối xuất các chứng từ xuất, nhập khẩu và đối chiếu với hàng hóa trong kho cũng như bộ chứng từ giao hàng gốc. Nếu phát hiện khách hàng sai phạm, hải quan sẽ lập tức rút giấy phép kinh doanh và tịch thu tiền đặt cọc (tiền bảo lãnh).

Một số công ty bảo hiểm tại Nam Phi cung cấp dịch vụ bảo lãnh cho hàng nhập khẩu:

- 1- A 1 Insurance Company Limited
- 2- ABSA Insurance Company Limited
- 3- Aegis Insurance Company Limited
- 4- Afican General Insurance Company Limited
- 5- AIG Insurance South Africa Lia